

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

Az eset rövid leírása:

Egy középiskolába járó fiatal kereste fel Alapítványunkat. A diáknak több kérdése volt, az iskola új gyakorlataival kapcsolatban. Sérelmezte, hogy az iskolai rongálás megszüntetése miatt a tanári karra azt a szabályt alkalmazza, hogy a diákok semmilyen körülmények között sem mehetnek ki tanóráról a mosdóba.

Kérdése volt még, hogy jogszerű-e az iskolának az a magatartása, mely szerint a tanórán elvett mobilokat a tanóra után nem szolgáltatják vissza és csak ellenőrző ellenében kerülhet újra vissza tulajdonosukhoz. Kérdése volt továbbá az, ha az iskolában van e-napló, akkor miért kell ellenőrzővel menniük a telefonjukért, hiszen az e-naplóba is írhatnának közvetlen.

A Gyermekjogi Központ az alábbiakról tájékoztatta a diákat:

Minden 18 éven aluli ember gyereknek számít, ezért különleges jogok illetik meg. Ezek a jogok mindenhol érvényesek: otthon, a játszótéren, az utcán, és persze az óvodákban, iskolákban, kollégiumokban is. Az iskolai gyerekjogoknak sokféle szintje lehet: vannak tanulói és diákjogok, vannak a házirendben rögzített szabályok, és vannak olyan alapvető jogok, melyeket az ENSZ Gyermekjogi egyezménye ír elő. Összeszedtük azt a néhány pontot, amihez minden gyereknek joga van az iskolában:

1. Vécére menni, ha szüksége van rá. Inni, ha szomjas. Ha szükségét érzi, átmozgatni a tagjait.
2. Megtanulni, hogyan gondoskodhat a saját alapvető szükségleteiről.
3. Játékok és gyakorlatok segítségével megismerni és kimutatni az érzéseit.
4. Felfedezni a körülöttünk lévő világot. Próbálkozni, gyakorolni, tévedni, hibázni. A saját tempójában tanulni.
5. Teljesen megérteni a tananyagot mielőtt számon kérik rajta.
6. Véleményt nyilvánítani az őt érintő ügyekben oly módon, hogy azt a felnőttek figyelembe is vegyék.
7. Ha téved vagy hibázik, akkor ne ítélkezzenek felette, és ne szégyenítsék meg! Ne ítélkezzenek felette azért, mert más, mint a többiek.
8. Ne büntessék, és ne alkalmazzanak vele szemben erőszakot. Fegyelmezéssel, önszabályozással és pozitív megerősítésekkel tartsák be a szabályokat.

9. Ne hasonlítsák össze, és ne versenyeztessék a többiekkel. Úgy tekintsenek rá, mint egy önálló lényre, akinek saját véleménye, jellemzői, tehetsége van.
10. Az ő legfőbb érdeke érvényesüljön minden őt érintő döntésben.

A mobiltelefon elvétellel kapcsolatos kérdésére, átnéztük az érintett iskola házirendjét, és az iskola leírt gyakorlata (ellenőrző fejében átvehető mobiltelefon) a házirendben rögzítve van. Úgy tűnt tehát, hogy a házirendet követve járt el az iskola, azonban ez nem jelenti azt, hogy ezt nem jogsértő, és ne lehetne megtámadni az iskola fenntartójánál.

Arra a kérdésére, hogy miért kell az ellenőrzőt a diákoknak maguknál tartani, ha van e-napló az intézményben, az alábbiakat válaszoltuk: Az oktatási ombudsman álláspontja szerint, a szülő tájékoztatásának egyik legfontosabb területe gyermeke tanulmányairól történő informálás, aminek elsődleges terepe a tájékoztató (ellenőrző). Az iskola pedagógia programja pedig rögzíti, hogy a pedagógusok és a szülők kapcsolattartása ellenőrző, levél útján vagy telefonon történik.

Az e-napló a papír alapú naplót helyettesíti, így az ellenőrzőnek akkor is a tanulóknál kell lenni, ha ilyen rendszer van az iskolában.

Tájékoztattuk a diákot azokról a lehetséges következő lépésekről, amelyeket megtehet a szülei segítségével, abban az esetben, ha felmerül a gyerek jogok sérelme az iskolában:

Iskola igazgatójához, az oktatási intézmény fenntartójához való fordulás

Lehetőség van az iskola igazgatójához, és/vagy az oktatási intézmény fenntartójához intézett levéllel tájékoztatni az intézményvezetőt a kialakult helyzetről, tekintettel arra, hogy a Köznevelési tv. 69. § (1) bekezdése alapján az intézményvezetőnek jogszabályi kötelezettsége az intézmény szakszerű és törvényes működésének biztosítása, valamint az iskolának jogszabályi kötelezettsége áll fenn a tekintetben, hogy a Házirendben és az SZMSZ-ben rögzítse a problémák kezelésének, valamint a gyermekek jogainak biztosításának rendjét, valamint ezen dokumentumokat mindenki számára hozzáférhetővé tegye. Álláspontunk szerint ezen kötelezettségek elmulasztása megalapozhatja az intézményvezető, vagy az intézmény fenntartójának felelősségét, amely tényt hivatkozási alapként lehet használni van az iskola igazgatójához, és/vagy az oktatási intézmény fenntartójához intézett levélben.

Az iskolai gyermekvédelmi felelős tájékoztatása

A köznevelési törvény 69. § (2) bekezdés f) pontja előírja a nevelési-oktatási intézmények számára a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásának

kötelezettségét, ezért az intézmény vezetőjét teszi felelőssé. Az intézmény vezetője szabadon dönt abban a kérdésben, hogy hogyan látja el az iskola ezt a kötelező feladatot, pl.: az intézmény vezetője maga látja el a feladatot, egy pedagógusra bízva a feladat ellátását a kötelező órái megtartása mellett, vagy egy pedagógust teljes munkaidőben alkalmaz gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkakörben. Így lehetőség van a gyermekvédelmi felelős tájékoztatására is, aki a gyermekek jogainak lehetséges veszélyeztetettsége esetén további lépéseket tesz, valamint értesítheti a családi- és gyermekjóléti szolgálatot.

Panasztétel az Oktatási Jogok Biztosának Hivatalánál

A másik hely, ahonnan segítséget lehet kérni, az Aáry-Tamás Lajos hivatala, aki oktatási ombudsmanként befogad egyedi eseteket, amiket megvizsgálva általános megállapításokat is tesz, és felhívja adott oktatási intézmény figyelmét arra, hogy milyen változtatások kellenek ahhoz, hogy ne forduljon ilyen elő (ill. hogyan lehet a bántalmazás eseteket jobban kezelni). Az eljárásról szóló lényeges információk megtalálhatók a következő oldalon: <http://www.oktbiztos.hu/eljaras/eljaras.html>.

Panasztétel az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalánál. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához (ombudsman) akkor lehet fordulni, amennyiben az iskola egyik dolgozója bántja, megsérti, megalázza a gyermeket és ezáltal megsérti az alapvető jogait.

Tájékoztatottuk arról is, hogy amennyiben megszűnik a jogviszonya az érintett iskolával, akkor nem indíthat eljárást a volt oktatási intézménye ellen.

Javasoltuk, hogy bármelyik utat is választja a továbbiakban, annak érdekében pedig, hogy ez ne csak a "egy diák ügye" legyen, hogy gyűjtsön maga mellé társakat.